

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.
2. Вимоги до осіб, які розпочинатимуть здобуття початкової освіти та базової освіти.
3. Загальний обсяг навчального навантаження.
4. Опис очікуваних результатів навчання за освітньою програмою.
5. Перелік навчальних програм.
6. Форми організації освітнього процесу
7. Опис інструментарію оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.
8. Структура навчального року.

1. Пояснювальна записка

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Освітня програма схвалена педагогічною радою школи (протокол від 31.08.2023 р. № 2) та затверджена директором (наказ від 01.09.2023 № 44).

Початкова освіта передбачає поділ на 2 цикли: 1-2 класи і 3-4 класи, що враховують вікові особливості розвитку і потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Метою базової середньої освіти є створення умов для досягнення випускниками базової школи очікуваних результатів: знань, умінь, навичок, компетенцій і компетентностей, визначених особистісними, сімейними, громадськими, державними потребами і можливостями учня середнього шкільного віку, індивідуальними особливостями його розвитку і стану здоров'я, продовження навчання в професійно-технічних училищах.

Освітня програма, спрямована на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу; виховання працьовитості, любові до природи; розвиток в учнів національної самосвідомості;
- формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства; інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;
- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм; формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

Важливим показником життєвої компетентності школяра, його життєздатності, спроможності правильно орієнтуватися у життєвих реаліях та допомагати розв'язувати проблеми є цілісне світобачення. Тому освітня діяльність у 5-9 класах спрямовується на сформованість базових особистісних якостей дитини, таких як: міжособистісна злагода, міжособистісне партнерство, самостійність, чуйність, шанобливість, допитливість, спостережливість, креативність, розсудливість.

2.Вимоги до осіб, які розпочинатимуть здобуття початкової та базової освіти

Вимоги до дітей з інтелектуальними порушеннями, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку. Предметні компетентності для дітей з різним рівнем інтелектуальних порушень мають диференційований характер (для дітей з легким та помірним ступенем). Програмові компетенції для дітей з помірним ступенем інтелектуального порушення виокремлено під спеціальним позначенням. Зміст навчання добирається індивідуально, у відповідності до пізнавальних можливостей.

Початкову освіту в першому класі здобуватимуть діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося шість - сім років. Зберігаючи наступність, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Учні 4 класу, які досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті, що підтверджено відповідним документом продовжуватимуть здобуття Базової середньої освіти у 5 класі.

3.Загальний обсяг навчального навантаження

	1 клас		3-А клас		3-Б клас		4 клас	
	На тижд	На рік	На тижд	На рік	На тижд	На рік	На тижд	На рік
Мовно-літературна галузь	6	210	8	280	6	210	8	280
Математична освітня галузь	3	105	4	140	2	70	4	140
Технологічна Інформативна	3	105	2	70	3	105	2	70
Я досліджую світ (соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична	3	105	5	175	3	105	5	175
Соціально-побутове орієнтування	2	70			2	70		
Мистецька	3	105	3	105	3	105	3	105
Фізкультурна	3	105	3	105	3	105	3	105
Всього інваріант.	23	805	25	875	22	770	25	875
Додаткові години								
Корекційно-розвиткова робота:								
Ритміка	1	35	1	35	1	35	1	35
Соціально-побутове орієнтування	-	-	2	70	-	-	2	70

Лікувальна фізкультура	-	-	-	-	-	35	1	35
Психомоторний та сенсорний розвиток	3	105	4	140	3	105	-	-
Альтернативна комунікація	2	70	2	70	2	70	-	-
Всього варіативна	6	210	7	245	6	210	4	140
Разом	29	1015	29	1015	28	980	29	1015
Всього 2-4 класи	115 години на тиждень, 4025 год на рік							

Варіативна складова навчального плану використовуватиметься на збільшення годин інваріантної та варіативної складової.

Навчальний план зорієнтований на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

4.Опис очікуваних результатів навчання за освітньою програмою

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- корекційно-розвивальної спрямованості навчання;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Перелік освітніх галузей за змістовими лініями

Освітню програму 1-4 класів укладено за такими освітніми галузями:

мовно-літературна,

математична,

природнича,

технологічна,

інформативна,

соціальна і здоров'язбережувальна,

громадянська та історична, мистецька, фізкультурна.

Освітня галузь «Мовно-літературна» з урахуванням вікових особливостей учнів реалізується через навчальні предмети: «Українська мова», «Літературне читання», «Читання», «Письмо», «Формування навичок читання та письма».

Освітня галузь «Математична» реалізується через навчальний предмет «Математика», «Формування елементарних математичних уявлень».

Освітня галузь «Природнича, Соціальна і здоров'язбережувальна, Громадянська та Історична» реалізується через інтегрований навчальний предмет «Я досліджую світ».

Освітня галузь «Мистецька» реалізується через навчальні предмети «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво».

Освітня галузь «Технологічна» реалізується через навчальний предмет «Трудове навчання».

Освітня галузь «Фізкультурна» реалізується навчальним предметом «Фізична культура», крім того, фізичне виховання здійснюється на корекційно-розвиткових заняттях з ритміки та лікувальної фізкультури, в позаурочний час та під час ранкової гігієнічної гімнастики з урахуванням стану здоров'я дітей під наглядом медичних працівників школи.

Збереження здоров'я дітей належить до одного з головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предмету «Фізична культура», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Години з фізичної культури в 1-4х класах не входять до гранично допустимого навантаження на учня.

Корекційно-розвиткові заняття. Навчальний план обов'язково включає години корекційно-розвиткових занять, зміст яких зумовлений особливостями психофізичного розвитку здобувачів освіти і реалізується через курси: «Соціально-побутове орієнтування», «Лікувальна фізкультура», «Ритміка», «Розвиток мовлення». Корекційно-розвиткові заняття проводяться в другу половину дня і мають окремий розклад.

Години з корекційно-розвиткових занять в 1-4-х класах не входять до гранично допустимого навантаження на учня.

Корекційно-розвиткові заняття з соціально-побутового орієнтування, лікувальної фізкультури, ритміки, розвитку мовлення проводяться без поділу класу на групи. Згідно рішення педагогічної ради школи (протокол від 31.08.2023 р. №2) корекційно – розвиткові заняття не оцінюються. Облік занять здійснюється на сторінках класного журналу.

Корекційно-розвиткові логопедичні заняття проводяться в групах та індивідуально. Згідно рішення педагогічної ради школи (протокол від 31.08.2023 р. №2) групи комплектуються з урахуванням однорідності мовних та інтелектуальних вад. Тривалість групових занять 35-40 хвилин, індивідуальних – 15 - 20 хвилин. Облік логопедичних занять здійснюється в окремому журналі, логопедичні заняття не оцінюються.

Додаткові години на освітні галузі, враховуючи психофізичні особливості осіб з інтелектуальними порушеннями, наявність технічної бази школи та педагогічних кадрів, наступність у вивченні дисциплін, бажання батьків та рішення педагогічної ради школи (протокол від 31.08.2023р. №2) використовуються на предмети інваріантної складової.

У випадках, коли здобувачі освіти мають ускладнені вади психофізичного розвитку, дисграфію, дислексію, акалькулію, дискалькулію і не можуть

засвоїти програму з окремих предметів, педагогічна рада школи за поданням психолого-педагогічного консилиуму приймає рішення про переведення таких дітей на навчання за індивідуальними навчальними програмами.

Індивідуальні навчальні програми розробляються вчителем на основі навчальних програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України, та освітньої програми закладу освіти, розглядаються педагогічною радою і затверджуються директором школи. Навчальні досягнення таких здобувачів освіти оцінюються за обсягом матеріалу, визначеного індивідуальною навчальною програмою.

Зважаючи на те, що Типовими навчальними планами затвердженими наказом МОН України від 19.09.2022 року №836 передбачено скорочення годин на вивчення предметів Мовно-літературної освітньої галузі, з метою формування читацької компетентності та елементарних знань з мови і правопису, забезпечення початкового рівня комунікативної компетентності з урахуванням інтересів і можливостей учнів початкових класів у варіативній частині робочого навчального плану

у 3-А, 4 класах для дітей з інтелектуальними порушеннями легкого ступеню та 1, 3-Б класах для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного ступеню у варіативній частині робочого навчального плану (з додаткових годин) виділено по 1 годині для вивчення літературного читання, а у 1, 3-Б класах для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного ступеню у варіативній частині робочого навчального плану (з додаткових годин) виділено по 1 годині для вивчення письма.

З метою розвитку художньо – творчих здібностей учнів, уяви, фантазії:

- у 3-А, 4 класах для дітей з інтелектуальними порушеннями легкого ступеню, у 1, 3-Б класах для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного ступеню у варіативній частині робочого навчального плану (з додаткових годин) виділено по 1 годині для вивчення предметів інваріантної складової, а саме «Образотворчого мистецтва»;

- у 1, 3-Б класах для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного ступеню у варіативній частині робочого навчального плану (з додаткових годин) виділено по 1 годині для вивчення предметів інваріантної складової, а саме «Предметно-практичне навчання»;

З метою формування в учнів вміння спостерігати, аналізувати, порівнювати та узагальнювати явища і предмети, виділяти головні ознаки, розуміти та пояснювати сезонні зміни та явища в природі, встановлювати найпростіші причинно-наслідкові відношення та залежності, розвитку позитивного ставлення до природи і праці людей; бережливого ставлення до об'єктів та предметів навколишнього середовища, виховання працелюбності, любові та поваги до природи і людей праці у 3-А та 4 класах для дітей з інтелектуальними порушеннями легкого ступеню у варіативній частині робочого навчального плану (з додаткових годин) виділено по 1 годині для вивчення предметів інваріантної складової, а саме - «Я досліджую світ».

Зміст програми має потенціал для формування у школярів з інтелектуальними порушеннями таких **ключових компетентностей**:

- володіння державною мовою; що передбачає елементарні уміння та навички (в межах мовленнєвих можливостей) усно і письмово висловлювати свої думки, усвідомлення ролі мови для спілкування та культурного самовираження;

- можливість спілкуватися рідною мовою (в межах пізнавальних можливостей), що передбачає використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади;

- математична компетентність, що передбачає застосування (в межах пізнавальних можливостей) математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

- компетентності у галузі природничих наук, що передбачають формування пізнавального досвіду, прагнення самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

- соціально-трудової компетентності, що передбачає формування трудових умінь та навичок, що забезпечують подальшу здатність до успішного опанування основ професійно-трудової діяльності, набуття навичок практичної життєдіяльності;

- екологічна компетентність, що передбачає сформованість уявлень щодо екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання та збереження природних ресурсів;

- інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування елементарними основами цифрової грамотності для розвитку і спілкування, можливість безпечного використання інформаційно-комунікаційних засобів у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

- навчання впродовж життя, що передбачає опанування життєво необхідними базовими вміннями і навичками, що сприятимуть подальшій соціальної адаптації та інтеграції в суспільство;

- громадянські та соціальні компетентності, що передбачає уміння діяти (в межах своїх можливостей) в життєвих ситуаціях, ідентифікувати себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я та здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

- культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості, формування навичок культури поведінки в соціумі;

- основи фінансової грамотності, що передбачає формування уявлень про грошові одиниці, необхідні для здійснення та організації побутової життєдіяльності, залучення до сфери соціально-побутової та елементарної економічної діяльності.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: спілкуватися, взаємодіяти та співпрацювати з дорослим та однолітками,

сприймати інструкції та навчальні завдання, керувати емоціями, регулювати власну поведінку. Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Освітньої програми рекомендується використовувати внутрішньо-предметні та міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти 5-8 - х класів для дітей з інтелектуальними порушеннями легкого та помірного ступеню та його детальний розподіл на тиждень окреслено у навчальному плані.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження здобувачів освіти. Навчальні плани передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через навчальні предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову, якою передбачені додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, факультативні, індивідуальні та групові заняття.

Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти складається з семи освітніх галузей «Мови і літератури», «Математика», «Природознавство», «Суспільствознавство», «Мистецтво», «Технології», «Здоров'я і фізична культура».

Освітня галузь «Мови і літератури» з урахуванням вікових особливостей учнів реалізується через навчальні предмети: «Українська мова», «Українська література».

Освітня галузь «Математика» реалізується через навчальний предмет «Математика».

Освітня галузь «Природнича» реалізується через Інтегрований курс «Пізнаємо природу» у 5-6 класах.

Освітня галузь «Природознавство» реалізується через навчальні предмети «Природознавство» в 7 – 8-му класах, «Географія» в 7 – 8-их класах та «Фізика і хімія у побуті» в 7 – 8-их класах.

Освітня галузь «Суспільствознавство» реалізується через навчальний предмет «Історія України» в 7 – 8-му класах;

Освітня галузь «Громадянська та історична» реалізується через навчальний предмет «Вступ до історії України» у 5-6-их класах.

Освітня галузь «Соціальна і здоров'язбережувальна» реалізується через інтегрований курс «Здоров'я, безпека і добробут» у 5-6-их класах.

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується через навчальні предмети «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво» в 5 – 8-их класах.

Освітня галузь «Технології» здійснюється за авторською програмою (укладач Гаврюш В.О.) - «Декоративно ужиткове мистецтво» (наказ МОН України від 24.06.2014 р. № 750) у 7-8-их класах.

Освітня галузь «Технологічна» реалізується через навчальні предмети «Квітникарство» в 5 – 6-их класах.

Для занять з трудового навчання в 5 – 8-их класах учні класу на групи не діляться.

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується навчальними предметами «Основи здоров'я» та «Фізична культура» у 7-8-их класах.

Освітня галузь «Фізична культура» реалізується навчальним предметом «Фізична культура» у 5-6 -их класах.

Крім того, фізичне виховання здійснюється на корекційно – розвиткових заняттях з лікувальної фізкультури, в позаурочний час та під час ранкової гігієнічної гімнастики з урахуванням стану здоров'я дітей під наглядом лікарів школи.

Збереження здоров'я дітей належить до одного з головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Основи здоров'я», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Навчальний план обов'язково включає години корекційно-розвиткових занять, зміст яких зумовлений особливостями психофізичного розвитку здобувачів освіти і реалізується через курси: «Соціально-побутове орієнтування», «Лікувальна фізкультура (Ритміка)», «Розвиток мовлення»;

Корекційно – розвиткові заняття з соціально-побутового орієнтування, лікувальної фізкультури (ритміка), розвитку мовлення проводяться без поділу класу на групи, в другу половину дня. Згідно рішення педагогічної ради школи (протокол від 31.08.2023р. №2) в 5 – 8-му класах заняття з соціально-побутового орієнтування та лікувальної фізкультури (ритміки), розвитку мовлення не оцінюються бально. В кінці кожного семестру та вкінці року ставиться «зараховано»/»не зараховано». Облік занять здійснюється на сторінках класного журналу, за наявності вільних сторінок, або в окремому журналі.

Корекційно – розвиткові логопедичні заняття проводяться в групах та індивідуально. Згідно рішення педагогічної ради школи (протокол від 31.08.2023 №2) групи комплектуються з урахуванням однорідності мовних та інтелектуальних вад. З учнями, які мають тяжку мовні порушення та скоалні порушення проводяться індивідуальні заняття. Тривалість групових занять до 40 хвилин, індивідуальних – 15 - 20 хвилин. Облік логопедичних занять здійснюється в окремому журналі, логопедичні заняття не оцінюються.

Додаткові години на освітні галузі, враховуючи психофізичні особливості дітей з інтелектуальними порушеннями, наявність технічної бази школи та педагогічних кадрів, наступність у вивченні дисциплін, бажання батьків та рішення педагогічної ради школи (протокол від 31.08.2023 №2), використовуються на збільшення годин інваріантної складової навчального плану. А саме:

Зважаючи на те, що Типовими навчальними планами затвердженими наказом МОН України від 10.06.2019 №808, Таблиця 19.1. передбачено

скорочення годин на вивчення предметів Мовно-літературної освітньої галузі, з метою формування читацької компетентності та елементарних знань з мови і правопису, забезпечення початкового рівня комунікативної компетентності з урахуванням інтересів і можливостей учнів початкових класів у варіативній частині робочого навчального плану у 8-Б класі для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного ступеню у варіативній частині робочого навчального плану (з додаткових годин) виділено 1 годину для вивчення літературного читання.

З метою розвитку художньо – творчих здібностей учнів, уяви, фантазії у 7-Б, 8-Б класах для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного ступеню у варіативній частині робочого навчального плану (з додаткових годин) виділено по 1 годині для вивчення предметів інваріантної складової, а саме «Образотворчого мистецтва».

З метою покращення мовленнєвих навичок, стимулювання абстрактного мислення та вербальної діяльності у 5 класі для дітей з інтелектуальними порушеннями легкого ступеню у варіативній частині робочого навчального плану (з додаткових годин) виділено 1 годину для вивчення предмету варіативної складової, а саме «Розвиток мовлення».

З метою формування трудових навичок та соціалізації учнів 8 класу, ознайомлення школярів з професіями в різних галузях народного господарства, надання можливості учням після закінчення навчання в деякій мірі матеріально забезпечувати себе, жити в колективі, по можливості соціально адаптуватися в суспільстві у варіативній частині робочого навчального плану (з додаткових годин) виділено 1 годину для збільшення годин вивчення предметів інваріантної складової, а саме декоративно-ужиткового мистецтва.

Навчання дітей з інтелектуальними порушеннями помірного ступеню здійснюється за спеціальними навчальними програмами та (або) за індивідуальною програмою. Допускається адаптація змісту освіти до пізнавальних можливостей учнів, що виявляється у зменшенні обсягу матеріалу, його спрощенні за характером та структурою.

З метою формування просторово-часових орієнтувань; корекції пізнавальної активності шляхом систематичного цілеспрямованого розвитку у дітей сприйняття кольору, форми, величини; розвитку слухового сприймання; виправлення недоліків моторики; корекції зорово-моторної координації; збагачення словникового запасу дітей; формування комунікативної діяльності, розвитку та корекції мовлення дитини, формування навичок соціальної адаптації та соціалізації, формування цілеспрямованості рухів і дій у 6 та 7 класах для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного ступеню у варіативній частині робочого навчального плану (з додаткових годин) виділено по 1 годині для вивчення предмету варіативної складової, а саме «Психомоторний та сенсорний розвиток».

Відповідно до Положення про державну підсумкову атестацію учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 18.02.2008 № 94, зареєстрованим у

Міністерстві юстиції України 27.02.2008 за №151/14842 (зі змінами), учні спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для розумово відсталих дітей звільняються від атестації.

	5 клас		6 клас		7-А клас		7-Б клас		8-А клас		8-Б клас	
	На тижд	На рік	На тижд	На рік	На тижд	На рік	На тижд	На рік	На тижд	На рік	На тижд	На рік
Мови і літератури	5	175	5	175	5	175	3	105	5	175	4	140
Суспільствознавство												
Історія	1	35	1	35	2	70	-	-	2	70	-	-
Я у світі	-	-	-	-	-	-	1	35	-	-	1	35
Соціально-побутове орієнтування	-	-	-	-	-	-	5	175	-	-	5	175
Математика	5	175	4	140	4	140	2	70	4	140	2	70
Природознавство	-	-	-	-	1	35	1	35	2	70	1	35
Пізнаємо природу	2	70	2	70	-	-	-	-	-	-	-	-
Географія	-	-	-	-	1	35	-	-	2	70	-	-
Фізика і хімія у побуті	-	-	-	-	2	70	-	-	2	70	-	-
Мистецтво:												
Музичне мистецтво	1	35	1	35	1	35	1	35	1	35	1	35
Образотворче мистецтво	1	35	1	35	1	35	2	70	1	35	2	70
Технологічна	6	210	10	350	8	280	5	280	9	210	5	175
Інформативна	2	70	2	70	1	35	1	35	1	35	1	35
Здоров'я і фізична культура												
Основи здоров'я	1	35	1	35	1	35	-	-	1	35	-	-
Фізична культура	3	105	3	105	2	70	2	70	2	70	2	70
Всього інваріант.	27	945	30	1050	29	1015	23	805	32	1120	24	840
Додаткові години												
Корекційно-розвиткова робота:												
Ритміка	1	35	1	35	1	35	1	35	1	35	1	35
Соціально-побутове орієнтування	2	70	2	70	2	70	-	-	2	70	-	-
Лікувальна фізкультура	1	35	1	35	1	35	-	-	1	35	-	-
Розвиток мовлення	2	70	1	35	1	35	-	-	1	35	-	-
Психомоторний та сенсорний розвиток	-	-	-	-	-	-	2	70	-	105	2	70
Альтернативна комунікація	-	-	-	-	-	-	1	35	-	70	1	35
Всього варіативна	6	210	5	175	5	175	4	140	4	140	4	140
Разом	33	1155	35	1225	34	1190	27	945	37	1295	28	980
Всього 2-4 класи			194 години на тиждень, 6790 год на рік									

Випускник базової школи – здобувач освіти, який володіє основними **ключовими компетентностями учнів базової школи:**

- *Спілкування державною мовою* (і рідною - у разі відмінності, за допомогою альтернативних засобів спілкування, що передбачає (самостійно або за допомогою) ставити запитання та розпізнавати проблему; робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати та перетворювати тексти задач письмово, грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко та

зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень, поповнювати свій активний та пасивний словниковий запас. Ставлення: розуміння чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем.

- *Математична компетентність*. Уміння: (самостійно або за допомогою) оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати та досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язання математичних задач, зокрема таких, що моделюють реальні життєві ситуації.

- *Основні компетентності у природничих науках і технологіях*. Уміння: (самостійно або за допомогою) розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища та процеси; користуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови наук, техніки та технологій, усвідомлення ролі наукових ідей у сучасних інформаційних технологіях. Навчальні ресурси: складання схем та таблиць, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу.

- *Інформаційно-цифрова компетентність*. Уміння: (самостійно та за допомогою) структурувати дані; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; Ставлення: осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язання задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова

- *Уміння вчитися впродовж життя*. Уміння: (самостійно та за допомогою) визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії.

- *Ініціативність і підприємливість*. Уміння: (самостійно та за допомогою) вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії практичності, ефективності з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та

захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди - це особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі).

- *Соціальна і громадянська компетентності*. Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; повага до прав людини.

Навчальні ресурси: завдання соціального змісту.

- *Обізнаність і самовираження у сфері культури*. Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, (в тому числі за допомогою альтернативних засобів спілкування) національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування та взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва.

- *Екологічна грамотність і здорове життя*. Уміння: (самостійно та за допомогою) аналізувати та оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні та соціальні наслідки рішень. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне, бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя.

5. Перелік програм

Типові освітні програми

№ додатку робочого навчального плану	Класи	Примітка	Варіант Типових освітніх програм, затверджених Міністерством освіти і науки України
1	3-4 класи	інтелектуальні порушення легкого ступеню	Додаток №11 до Типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 № 814.
2	1,3 класи	інтелектуальні порушення помірною ступеню	Додаток №16 до Типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 № 814 (зі змінами від 16.08.2018 №917).
3	5 – 6 класи	інтелектуальні порушення легкого ступеню	Додаток №14 до Типової освітньої програми для 5-10(11) класів спеціальних закладів освіти для осіб з особливими освітніми потребами, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 07.12.2021 № 1317).
4	7-8 класи	інтелектуальні порушення легкого ступеню	Додаток 18 до Типової освітньої програми для 5-10(11) класів спеціальних закладів освіти для осіб з особливими освітніми потребами (Наказ МОН України від 12.06.18 № 627)
5	7-8 класи	інтелектуальні порушення помірною ступеню	Додаток 19.1 до Типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами (Наказ МОН України від 10.06.2019 № 808)

Перелік навчальних та модельних програм для осіб з інтелектуальними порушеннями на сайті:

<https://imzo.gov.ua/osvita/zagalno-serednya-osvita/model-ni-navchal-ni-prohramy /tekhnohichna-osvitnia-haluz/>

6.Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;

– комбінований урок.

Важливою складовою формування соціальної і громадянської компетентностей в учнів є ранкові зустрічі, які згідно з рекомендаціями Міністерства освіти і науки України проводяться на початку кожного навчального дня впродовж 15–20 хвилин. Час на проведення ранкових зустрічей не облікується в класних журналах, частково компенсує різницю в тривалості навчальних занять (лист Міністерства освіти і науки України №1/9-190 від 02.04.2018 року).

Для досягнення очікуваних результатів навчання використовуватимуться інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі, інформаційні, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, ситуаційні вправи, екскурсії тощо. Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

В початковій школі освітній процес може організовуватись дистанційно (навчання з використанням дистанційних технологій). Використовуватиметься онлайн платформа для дистанційного навчання – GoogleClassroom. Здійснення взаємодії вчителів та учнів у форматі відеозв'язку GoogIMeet.

7. Опис інструментарію оцінювання результатів навчання здобувачів освіти

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до навчальних посібників:

- Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів з порушеннями інтелектуального розвитку / навчально-методичний посібник / авт.: Чеботарьова О. В., Трикоз С. В., Блеч Г. О., Гладченко І. В., Бобренко І. В., Королько Н. І., Дмитрієва І. В., Остапенко Л. І., Тарновська Л. І., Гломозда І. В., Чухліб О. А., Стрілець Л. В.– К., ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020.

- Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 5-10 класів з порушеннями інтелектуального розвитку /навчально-методичний посібник/ авт.: О.В. Чеботарьова, Г.О. Блеч, І.В. Гладченко, С.В. Трикоз, І.В. Бобренко, Н.А. Ярмола та ін.: за ред.: О.В. Чеботарьової. – К., ІСП НАПН України, 2019. – 120 с.

Оцінювання результатів навчання та особистих досягнень учнів 1-3 класів з порушеннями інтелектуального розвитку у початковій школі має формувальний характер, здійснюється вербально, на суб'єкт-суб'єктивних засадах, що передбачає активне залучення учнів до самоконтролю і самооцінювання.

Здійснення формувального оцінювання орієнтує вчителя на спостереження за навчальним поступом кожного учня. Воно розпочинається з перших днів навчання у школі і триває постійно.

Орієнтирами для здійснення формувального оцінювання є вимоги до результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначені Державним стандартом початкової освіти та очікуваними результатами, зазначеними в типових освітніх програмах для навчання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. При цьому особливості дитини можуть впливати на темп та характер навчання, вибір доцільних методів та форм навчання, внаслідок чого вона може досягати вказаних результатів.

Вимоги до очікуваних результатів навчання та компетентностей учнів використовуються для:

- організації постійного спостереження за динамікою формування певних навчальних дій, що співвідносяться з очікуваними результатами, та особистим розвитком учня;

- обговорення навчального поступу з учнями та їхніми батьками або особами, які їх замінюють;

- формувального (поточного) та завершального (підсумкового) оцінювання.

Завершальне (підсумкове) оцінювання результатів навчання має місце лише в кінці навчального року і проводиться з метою визначення освітніх завдань для реалізації індивідуального підходу до дитини в процесі подальшого навчання.

Форми і види перевірок для проведення завершального оцінювання учитель обирає самостійно з урахуванням особливостей учнів класу.

Формувальному оцінюванню підлягає процес навчання учня, зорієнтований на досягнення визначеного очікуваного результату. Метою такого оцінювання є формування у дитини впевненості в собі, в своїх можливостях; відзначення будь-якого успіху; акцентування уваги на сильних сторонах, а не на помилках;

діагностування досягнення на кожному з етапів навчання; адаптування освітнього процесу до здатностей дитини; виявлення проблем і вчасне запобігання їх нашаруванню; стимулювання бажання вчитися та прагнути максимально можливих результатів; запобігання побоюванням помилитися.

Формувальне оцінювання має мотивувати і надихати дитину на навчальну діяльність, вияв власних здобутків та сприяти формуванню навичок застосування знань і умінь при виконанні практико-орієнтованих завдань.

Невід'ємним складником оцінювальної діяльності є вироблення в учнів здатності оцінювати (під керівництвом педагога) власний прогрес. Для організації самоконтролю можна (на розсуд педагогів) використовувати

різноманітні листки оцінювання, оформлені у цікавий для дітей спосіб. Здійснення зворотного зв'язку з учнями в процесі оцінювання кожної виконаної роботи має орієнтувати їх на успіх, підтримувати й надихати на саморозвиток і вдосконалення. Таким чином виявляється формувальний характер контролю та оцінювання особистісного розвитку учнів та хід набуття ними навчального досвіду і компетентностей.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів 1-4 класів

У 1-му класі передбачено формувальне і підсумкове оцінювання. Останнє здійснюється лише в кінці навчального року та має на меті визначення освітніх завдань для реалізації індивідуального підходу до дитини в процесі подальшого навчання. Облік результатів підсумкового оцінювання фіксується вчителем у свідоцтві досягнень. Навчальні досягнення учнів 2-4-х класів підлягають формувальному та підсумковому (тематичному і завершальному) оцінюванню. Тривалість виконання діагностичної роботи не має перевищувати 35 хвилин (5 хвилин — інструктаж, 30 хвилин — виконання роботи). Діагностувальні роботи, що проводяться з мовно-літературної, математичної освітніх галузей, учні виконують у зошитах для діагностичних робіт або на окремих аркушах тощо. Результатом оцінювання діагностувальної роботи є оцінне судження («має значні успіхи» / «демонструє помітний прогрес» / «досягає результату за допомогою вчителя» / «потребує уваги й допомоги»).

Оцінні судження не фіксуються в Класному журналі, але можуть зберігатися в учнівському портфолію.

В 3-4 класах відповідно рішення педагогічної ради від 31.08.2023 року (протокол №2) здійснюватиметься рівневе оцінювання, яке фіксуватиметься в класному журналі. Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання здійснюватиметься на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти, яка дозволяє забезпечити об'єктивність і точність результату.

Здобувачі освіти по завершенню навчального року отримують Свідоцтво досягнень 1-2 класу, Свідоцтво досягнень 3-4 класу.

Моніторинг якості освіти забезпечуються внутрішніми інструментами контролю і проводиться протягом року з обов'язковим зрізом знань не менше двох разів на рік.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з інтелектуальними порушеннями помірного ступеня здійснюється за допомогою різних методів, вибір яких зумовлюється особливостями змісту навчального матеріалу, індивідуальними особливостями розвитку учнів зазначеної категорії. При цьому додатковим засобом для оцінювання можуть бути технічні засоби навчання, засоби допоміжної та альтернативної комунікації.

8. Структура навчального року

У 2023/2024 навчальному році в спеціальній школі передбачено п'ятиденний робочий тиждень.

Відповідно до ст. 16 Закону України «Про загальну середню освіту» 2023/2024 навчальний рік розпочинається 1 вересня святом – День знань.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою:

I семестр – з 01.09.2023 року по 29.12.2023 року;

II семестр – з 15.01.2024 року по 31.05.2024 року. Упродовж навчального року для учнів та вихованців проводяться канікули:

Осінні канікули – 30.10.2023 – 05.11.2023. 7 днів

Зимові канікули – 01.01.2024 – 14.01.2024. 14 днів

Весняні канікули – 25.03.2024 – 31.05.2024. 7 днів.

Орієнтовна дата проведення свята «Останній дзвоник» - 31 травня 2024.

Навчальні екскурсії у 1-4 класах та навчальна практика в 5-8 класах проводитимуться протягом навчального року в межах навчальних програм та календарно-тематичного планування.

Тривалість уроку (навчального заняття):

у 1 класах – 35 хвилин;

у 2-4 класах - 40 хвилин (з одночасним збільшенням тривалості перерви);

у 5-9 класах – 45 хвилин.

На кожному уроці після 15 хвилин занять проводиться фізкульт-хвилинка з використанням лікувально - коригуючих вправ.

